

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 1. oktober 2025

Orientering nr. 18/2025

Undskyldning i spiralsagen markeret i Nuuk

Statsminister Mette Frederiksen og formanden for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen, markerede den officielle undskyldning i spiralsagen den 24. september 2025 i kulturhuset Katuaq i Nuuk. Forud for arrangementet mødtes statsministeren og formanden for Naalakkersuisut med fem af de berørte kvinder. Det officielle arrangement, som var åbent for offentligheden, blev sendt live på begge sprog på KNR TV. Udover formanden for Naalakkersuisut og statsministeren talte også tre af de berørte kvinder, Naja Lyberth, Erla Vinter og Emma Kuko, mellem de musikalske indslag og fællessange.

I en pressemeddelelse af 22. september 2025 forud for arrangementet tilkendegav statsministeren, at hun vil drøfte regeringens ønske om at etablere en forsoningsfond, der kan give individuel økonomisk godtgørelse bl.a. til de berørte kvinder i spiralsagen frem til og med 1991, med formanden for Naalakkersuisut. Ifølge pressemeddelelsen skal en forsoningsfond også omfatte grønlandere, som har været udsat for svigt og systematiske forskelsbehandling, fordi de er grønlandere.

Naalakkersuisoq for erhverv, råstoffer, energi, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen (IA), udtalte til Sermitsiaq den 28. september 2025, at kvinder, der har modtaget ufrivillig antikonception, efter at Grønland overtog sundhedsområdet i 1992, vil kunne søge om erstatning fra Selvstyret indenfor den næste måned.

Tidligere formand for Naalakkersuisut og Inatsisartut, Hans Enoksen, er død

Medlem af Inatsisartut for Naleraq, partistifter og tidligere formand for Inatsisartut og Naalakkersuisut, Hans Enoksen, er død. Hans Enoksen, som døde den 18. september 2025 efter en periode med sygdom, blev 69 år. Hans Enoksen valgtes ind i Inatsisartut for Siumut i 1995 og blev formand for Naalakkersuisut efter valget i 2002 og frem til 2009. Han forlod Siumut i 2014 og stiftede partiet Naleraq, hvorefter han valgtes til Inatsisartut for partiet ved alle valg indtil sin død. Hans Enoksen, som også var formand for Inatsisartut fra 2018 til 2022, var ridder af Dannebrog og modtager af Selvstyrets fortjenstmedalje, Nersonaat, i guld.

Efterårssamlingen i Inatsisartut er i gang

Inatsisartut startede sin efterårssamling den 19. september 2025. Efter et kort mindeord over tidligere formand for Naalakkersuisut og Inatsisartut, Hans Enoksen, indledte formanden for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen, sin åbningstale med at omtale spiralsagen. Desuden fremhævede Jens-Fredrik

Nielsen, at det for alle i Grønland nu er tydeligt, at landet er en vigtig del af Rigsfællesskabet, som bidrager med kultur, ressourcer og strategisk placering. Danmark har taget Grønland for givet alt for længe, sagde han, og tilføjede at samarbejdet nu må udvikle sig i gensidig respekt og anerkendelsen af Grønland som en ligeværdig partner. ”*Vi er ikke altid enige med Danmark, men vores fælles interesser er tydelige*” fortsatte han og sagde, at inddragelse og anerkendelse i samarbejdet med Danmark vil skabe tryghed, udvikling og bedre muligheder. Herefter nævnte Jens-Frederik Nielsen rammeaftalen om initiativer og investeringer (se orientering nr. 17/2025), som han tilkendegav vil forbedre samfundsøkonomien markant. Han gav udtryk for, at Naalakkersuisut ser frem til samarbejdet med den danske regering og til at udfylde rammeaftalen til gavn og glæde for befolkningen.

Afslutningsvis præsenterede Jens-Frederik Nielsen seks fokusområder for Naalakkersuisut i den indeværende valgperiode:

- Økonomisk balance
- Det skal være attraktivt at arbejde, og færre skal være på passiv forsørgelse
- Reform af pensionssystemet
- Afbureaukratisering og effektivisering af det offentlige system
- Styrket grønlandsk stemme i verden
- Bedre vilkår for erhvervslivet, udvikling af turismen og flere udefrakommende investeringer i råstoffer og nye erhverv

Talen er vedhæftet dette nyhedsbrev i sin helhed.

Tinglysningen i Grønland digitaliseres

I et svar på et § 20-spørgsmål fra folketingsmedlem Aaja Chemnitz (IA) skriver Justitsministeriet, at Retten i Grønland er gået i gang med at digitalisere akterne i tingbogen, og at der kan gives adgang til oplysningerne, når der er udviklet en brugerflade til tinglysningsportalen på grønlandsk. Tiltaget, som er en del af styrkelsen af justitsområdet i Grønland med mere end 850 mio. kr. i perioden 2026-2030, som justitsministeren fremlagde i august, sker i et samarbejde mellem Justitsministeriet, Naalakkersuisut og Domstolsstyrelsen og har som formål at ligestille it-understøttelsen ved de nordiske domstole, så den svarer til serviceniveauet ved de danske domstole.

Naalakkersuisoq for udenrigsanliggender og forskning, Vivian, Motzfeldt, mødtes med FN's generalsekretær António Guterres

Naalakkersuisoq for udenrigsanliggende og forskning, Vivian Motzfeldt, mødtes med FN's generalsekretær António Guterres i forbindelse med den officielle åbning af FN's generalforsamling i New York den 23. september 2025. Ved mødet, hvor også udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen og den færøske landsstyrekvinde for udenrigsanliggender, Sigrid Stenberg, deltog, inviterede Motzfeldt Guterres til Grønland, skriver Departement for Udenrigsanliggender og Forskning i en pressemeddelelse af 24. september 2025. ”*Det vigtigt at generalsekretæren, der leder verdens største internationale organisation, også får mulighed for at møde vores befolkning i øjenhøjde og se vores land og natur, får en fornemmelse for klimaforandringerne i Arktis og dermed også får dannet sine egne indtryk - sammen med os*”. Motzfeldt gav desuden udtryk for, at mødet og deltagelsen i FN's generalforsamling er en anledning til at markere støtten til FN og opbakningen til, at det multilaterale arbejde fortsættes.

NunaGreen sender finansieringen af vandkraftudvidelse i udbud

NunaGreen sender nu finansieringen af udvidelsen af vandkraftværket i Utoqqarmiut Kangerluarsuunnguut (Buksefjorden) syd for Nuuk i udbud. Det skriver Sermitsiaq den 29. september 2025 og oplyser, at det sker for at sikre optimale lånevilkår til udvidelsen af vandkraftværket, der forventes at koste ca. 3. mia. kr. Der er indgået aftale med staten om 95 pct. lånegaranti inkl. finansieringsomkostninger til udvidelsen af vandkraftværket, og der er modtaget 400 mio. kr. i kapitalindskud fra Selvstyret. ” *Vi kan se, at der er stor interesse i at finansiere grønne projekter. Mange banker og institutioner ser det som en del af deres bæredygtighedsstrategi*”, sagde direktør i NunaGreen, Aviaaja Karlshøj Poulsen, til Sermitsiaq.

Nye restriktioner i Nuuk Lufthavn forsinker Air Greenlands flyvninger

Trafikstyrelsen har indført nye restriktioner for at højne sikkerheden i luftrummet omkring Nuuk. Ambulanceflyvninger og SAR er dog undtaget de nye restriktioner, som trådte i kraft den 23. september 2025. Restriktionerne tillader maksimum fire operationer i timen ved Nuuk Lufthavn, som både er international lufthavn og trafikalt knudepunkt for rejsende mellem grønlandske byer. Restriktionerne vil derfor særligt ramme de indenrigsrejsende med Air Greenland: ” *Vi kan allerede sige nu, at det betyder en forringelse af betjeningen af især indenrigsrutenettet, og at kunderne vil skulle indstille sig på at skulle overnatte alt afhængig af, hvor rejsen begynder og slutter*”, sagde COO for Air Greenland, Line Frederiksen, til Sermitsiaq den 27. september 2025. CEO for Greenland Airports, Jens Lauridsen, skriver i en pressemeddelelse den 26. september 2025, at der arbejdes på at mindske generne for de rejsende: ” *Vi håber at vi, sammen med Air Greenland, kan etablere en anden flyvesikker løsning, som minimerer konsekvenserne for flypassagererne, inden for de næste 4-5 uger*”.